

УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ І НАУКИ
ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«ЛУЦЬКИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ КОЛЕДЖ»
ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
Факультет дошкільної освіти та музичного мистецтва
Кафедра диригентсько-хорових дисциплін та постановки голосу

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчальної роботи

Наталія БОРБИЧ

« 14 » вересня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА ВИБІРКОВОГО ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

ОСНОВИ ВОКАЛЬНОЇ ІМПРОВІЗАЦІЇ

освітньо-професійна програма Середня освіта (Музичне мистецтво)

освітній ступінь бакалавр

галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

спеціальність 014 Середня освіта

предметна спеціальність 014.13. Середня освіта (Музичне мистецтво)

Луцьк – 2023

Робоча програма з вибіркового освітнього компонента «*Основи вокальної імпровізації*» для здобувачів освіти ОС бакалавр за галуззю знань 01 Освіта/Педагогіка спеціальності 014 Середня освіта предметної спеціальності 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво).
«30» серпня, 2023 року. 9 с.

РОЗРОБНИКИ:

Зарицька А.А., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри диригентсько-хорових дисциплін та постановки голосу.

ПОГОДЖЕНО*

Гарант/керівник
освітньо-професійної програми

Середня освіта (Музичне мистецтво) _____ (Анна ЗАРИЦЬКА)

« 07 » вересня 2023 рік

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри диригентсько-хорових дисциплін та постановки голосу

« 07 » вересня 2023 року, протокол № 1

Завідувач кафедри _____ (Ірина РЕГУЛІЧ)

Схвалено вченою радою факультету дошкільної освіти та музичного мистецтва

« 14 » вересня 2023 року, протокол № 2

Голова _____ (т.в.о. Аліна ЦИПЛЮК)

© Комунальний заклад вищої освіти
«Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради, 2023 рік

1. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь / освітньо-кваліфікаційний рівень / освітньо-професійний ступінь	Характеристика освітнього компонента
		Денна форма навчання
Кількість кредитів – 5	01 Освіта/Педагогіка	Статус освітнього компонента Вибіркова
	014 Середня освіта 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво)	
Змістових модулів – 2	бакалавр	Рік підготовки: 2
Загальна кількість годин – 150		Семестр: 4
		Лекції 20 Лабораторні 60
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи здобувача – 3,05		Консультації 9 Самостійна робота 61
		Вид контролю: залік (4 семестр)

2. Мета, програмні компетентності та результати навчання

2.1. Мета освітнього компонента

Метою викладання вибіркового освітнього компонента «Основи вокальної імпровізації» є формування навичок вокальної імпровізації, вивчення сучасних вокальних прийомів та технік, освоєння теоретичних знань та практичних вмінь. Основними завданнями вибіркового освітнього компонента «Основи вокальної імпровізації» є розкриття індивідуальних імпровізаційних здібностей, оволодіти навичками імпровізаційної техніки у різних музичних стилях, ознайомитися з найкращими зразками вокальної імпровізації та подальше використання отриманих знань у професійній діяльності вчителя музичного мистецтва.

2.2. Програмні компетентності

2.2.1. Інтегральна компетентність

ІК-1. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі середньої освіти, що передбачає застосування теоретичних знань і практичних умінь з предметної спеціальності, педагогіки, психології, теорії та методики навчання і характеризується комплексністю та невизначеністю умов організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти.

2.2.2. Загальні компетентності

ЗК-7. Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях.

ЗК-8. Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК-9. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації на основі креативності і підприємливості, генерувати нові ідеї, виявляти розв'язувати професійні проблеми.

2.2.3. Фахові компетентності

СК-3. Здатність формувати і розвивати в учнів ключові компетентності та вміння, спільні для всіх компетентностей.

СК-4. Здатність добирати і використовувати сучасні й ефективні методики і технології навчання, виховання й розвитку учнів для проведення уроків та позакласних заходів з музичного мистецтва у закладах загальної середньої освіти, в тому числі за умов дистанційного та змішаного навчання.

СК-8. Здатність усвідомлювати особисті відчуття, почуття та емоції, потреби, керувати власними емоційними станами, формувати в учнів емоційну чутливість, рефлексію та ціннісне ставлення до творів мистецтва.

СК-11. Здатність застосовувати елементи теоретичного та експериментального дослідження для підвищення ефективності мистецько-педагогічної діяльності.

СК-13. Здатність виявляти музикальність, демонструвати виконавські (інструментальні, вокально-хорові, диригентсько-хорові), інтерпретаційні, артистичні вміння вчителя музичного мистецтва.

2.3. Передумови для вивчення освітнього компонента

Передумови (пререквізити) для успішного опанування освітнього компонента «Основи вокальної імпровізації» є засвоєння таких ОК: «Основи теорії музики», «Сольфеджіо», «Хоровий клас».

2.4. Результати навчання

2.4.1. Програмні результати навчання за ОПП.

ПРН 5. Розуміти значущість музичної культури і мистецтва для виховання та розвитку особистості учня, цінувати полікультурність світу і керуватися у своїй діяльності принципами толерантності, діалогу та співробітництва.

ПРН 11. Інтегрувати професійні вміння гри, співу, диригування, музичного сприймання, запам'ятовування та інтерпретації музичних творів; виявляти артистизм, самоконтроль і виконавську надійність.

ПРН 20. Аналізувати власну педагогічну діяльність і її результати, здійснювати безперервний професійний розвиток, отримувати та надавати колегіальну підтримку у професійному зростанні.

ПРН 21. Формувати в учнів ключові компетентності (ініціативність, творчість, комунікацію, критичне мислення) засобами музичного мистецтва.

2.3.2. Результати навчання за освітнім компонентом.

- знання методичних прийомів для розвитку вокально-імпрровізаційних навичок;
- володіти знаннями основ вокальної імпрровізації;
- оволодіти основними навичками імпрровізації у різних музичних стилях;
- демонструвати власну музично-виконавську та художньо-педагогічну культуру.

3. Програма освітнього компонента

Змістовий модуль I. МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ВОКАЛЬНОЇ ІМПРРОВІЗАЦІЇ

Тема 1. Поняття імпрровізації у вокальному виконавстві.

Імпрровізація як форма музичного вираження. Аналіз природи та значення імпрровізації у вокальному виконавстві. Експериментальне використання вокальних можливостей для створення імпрровізованих мелодій.

Техніки вокальної імпрровізації в різних музичних жанрах. Розгляд прикладів імпрровізації у класичній, поп, та рок музиці. Практичні вправи на освоєння різних стилів імпрровізації.

Тема 2. Педагогічні принципи в роботі над вокальною імпрровізацією.

Роль педагога у розвитку імпрровізаційних здібностей здобувача. Аналіз методик викладання імпрровізації в різних педагогічних підходах. Практичні вправи для розвитку творчості та експресивності.

Тема 3. Манери інтонування у джазовому виконавстві. SKAT імпрровізація.

Джазові техніки інтонування. Вивчення основних стилів інтонування у джазовому вокалі. Практичні вправи для розвитку динамічності та емоційності вокальної манери.

SKAT імпрровізація: техніки та практика. Аналіз технік SKAT імпрровізації у джазовому вокалі. Групові та індивідуальні вправи для розвитку умінь імпрровізації в стилі SKAT.

Змістовий модуль II. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ВОКАЛЬНОЇ-ІМПРРОВІЗАЦІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

Тема 4. Технічні прийоми у вокальній імпрровізації.

Вивчення технік контролю голосу для точного вираження імпрровізованих мелодій. Робота над динамікою та регістрами голосу. Розширення вокального діапазону через імпрровізацію. Практичні вправи для розвитку гнучкості та широкого діапазону голосу. Розробка технік для імпрровізації в різних ладах.

Тема 5. Інтонування та орнаментика – основи імпрровізації.

Орнаментика в вокальній імпрровізації. Вивчення різних видів вокальних орнаментів. Практика включення орнаментів у імпрровізаційні мелодії. Інтонування як засіб виразності у вокальній імпрровізації. Аналіз елементів емоційного інтонування в музиці. Використання інтонування для підсилення виразності у імпрровізаційних виступах.

Тема 6. Особливості джазової вокальної інтерпретації. Музичні та сценічні засоби виразності.

Музичні засоби виразності у джазовій вокальній інтерпретації. Розгляд основних музичних елементів, що формують виразність у джазовому виконанні. Аналіз вокальних технік для емоційного спілкування з аудиторією. Сценічні аспекти джазової інтерпретації. Практика роботи на сцені: вивчення позицій, жестикуляції, взаємодії з аудиторією. Розгляд прикладів відомих виконавців джазу та їх сценічної майстерності.

4. Структура вибіркового освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Денна форма				
	у тому числі				
	усього	лекції	лабор.	самостійна робота	конс.

Змістовий модуль I. МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ВОКАЛЬНОЇ ІМПРОВІЗАЦІЇ					
Тема 1. Поняття імпровізації у вокальному виконавстві.	23	4	6	12	1
Тема 2. Педагогічні принципи в роботі над вокальною імпровізацією.	23	4	4	13	2
Тема 3. Манери інтонування у джазовому виконавстві. SKAT імпровізація.	25	4	6	13	2
Здача змістового модуля I (теми 1-3)	4		4		
Разом за змістовим модулем I	75	12	20	38	5
Змістовий модуль II. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ВОКАЛЬНО-ІМПРОВІЗАЦІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ					
Тема 4. Технічні прийоми у вокальній імпровізації.	25	4	12	7	2
Тема 5. Інтонування та орнаментика – основи імпровізації	23	2	12	8	1
Тема 6. Особливості джазової вокальної інтерпретації. Музичні та сценічні засоби виразності.	23	2	12	8	1
Здача змістового модуля II (теми 4 -6)	4		4		
Разом за змістовим модулем II	75	8	40	23	4
<i>Усього годин</i>	150	20	60	61	9

5. Теми лабораторних занять

N з/п	N теми / Модуля	Назва теми	К-ть годин
1	1 / I	Імпровізація як форма музичного вираження. Аналіз природи та значення імпровізації у вокальному виконавстві. Експериментальне використання вокальних можливостей для створення імпровізованих мелодій. Техніки вокальної імпровізації в різних музичних жанрах. Розгляд прикладів імпровізації у класичній, поп, та рок музиці. Практичні вправи на освоєння різних стилів імпровізації.	6
2	2 / I	Роль педагога у розвитку імпровізаційних здібностей здобувачів. Аналіз методик викладання імпровізації в різних педагогічних підходах. Практичні вправи для розвитку творчості та експресивності.	4
3.	3 / I	Джазові техніки інтонування. Вивчення основних стилів інтонування у джазовому вокалі. Практичні вправи для розвитку динамічності та емоційності вокальної манери. SKAT імпровізація: техніки та практика. Аналіз технік SKAT імпровізації у джазовому вокалі. Групові та індивідуальні вправи для розвитку умінь імпровізації в стилі SKAT.	6
4.	1-3 / I	Здача змістового модуля I (теми 1-3)	4
5.	4 / II	Вивчення технік контролю голосу для точного вираження імпровізованих мелодій. Робота над динамікою та	12

		регiстрами голосу. Розширення вокального діапазону через імпровізацію. Практичні вправи для розвитку гнучкості та широкого діапазону голосу. Розробка технік для імпровізації в різних ладах.	
6.	5 / II	Орнаментика в вокальній імпровізації. Вивчення різних видів вокальних орнаментів. Практика включення орнаментів у імпровізаційні мелодії. Інтонування як засіб виразності у вокальній імпровізації. Аналіз елементів емоційного інтонування в музиці. Використання інтонування для підсилення виразності у імпровізаційних виступах.	12
7.	6 / II	Музичні засоби виразності у джазовій вокальній інтерпретації. Розгляд основних музичних елементів, що формують виразність у джазовому виконанні. Аналіз вокальних технік для емоційного спілкування з аудиторією. Сценічні аспекти джазової інтерпретації. Практика роботи на сцені: вивчення позицій, жестикуляції, взаємодії з аудиторією. Розгляд прикладів відомих виконавців джазу та їх сценічної майстерності.	12
8.	4-6 / II	Здача змістового модуля II (теми 4 -6)	4
Разом			60

7. Самостійна робота

N з/п	N теми / модуля	Назва теми	Кількість годин
1	1 / I	Аналіз вокальної імпровізації в улюбленому музичному творі. Самостійне дослідження та інтерпретація імпровізаційних елементів у вибраному вокальному виконанні.	10
2	2 / I	Створення педагогічного плану для розвитку імпровізаційних вмiнь. Розробка плану занять, спрямованих на розвиток конкретних аспектів імпровізації у вокальному виконавстві.	10
3.	3 / I	Спроба імпровізації у стилі SKAT на вибір. Створення власної імпровізації, використовуючи техніки та елементи, вивчені на лабораторних заняттях.	10
4.	4 / II	Створення технічного вокального етюду для імпровізації. Самостійне написання та виконання вокального етюду, який має включати технічні елементи для підтримки імпровізації.	10
5.	5 / II	Створення імпровізаційної композиції із застосуванням орнаментів та інтонування. Складання вокальної композиції, в якій активно використовуються орнаментика та інтонування для досягнення виразності.	10
6.	6 / II	Створення сценічного виступу з елементами джазової вокальної інтерпретації. Підготовка та виконання власного вокального виступу, об'єднуючи музичні та сценічні засоби виразності.	11
Разом			61

8. Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: залік; творчі проекти; презентації результатів виконаних завдань та досліджень; студентські презентації та виступи на концертах; інші види індивідуальних та групових завдань.

9. Критерії оцінювання

Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється за 100-бальною шкалою, яка переводиться відповідно у національну шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалу європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС – А, В, С, D, E, FX, F).

Форми контролю знань здобувачів:

- поточний;
- модульний;
- підсумковий (залік).

Поточний контроль знань здобувачів протягом одного семестру включає оцінку за роботу на лабораторних заняттях та самостійну роботу.

Модульний контроль знань здійснюється через виконання творчих завдань з вокальної імпровізації.

Підсумковий контроль знань проводиться у формі **заліку**.

Залік дає змогу оцінити системне, а не фрагментарне засвоєння навчального матеріалу і не може бути зведена до рівня поточних форм контролю.

Критерії оцінювання поточного контролю здобувачів освіти

5-4 (3) балів – отримує здобувач освіти, який на високому рівні демонструє відмінну технічну підготовку, використовуючи різноманітні вокальні техніки та орнаменти з високим рівнем виразності. Здобувач використовує нестандартні підходи та виразні засоби у створенні власних імпровізацій, проявляє розуміння різних музичних стилів та здатність інтегрувати їх елементи в імпровізаційні виступи.

3(2) бали – отримує здобувач освіти, який на достатньому рівні висвітлює основні вокальні техніки та орнаменти, хоча можливі деякі технічні недоліки. Проявляє здатність до творчого підходу та створення імпровізацій, хоча не завжди оригінальних чи інноваційних.

2-1 (1) бали – отримує здобувач освіти, який на низькому рівні демонструє основні вокальні техніки, допускає суттєві технічні недоліки у виконанні, що може обмежувати ефективність вокальної імпровізації. Відсутність виразності та оригінальності у створенні імпровізацій, обмежена творчість.

0 балів – завдання не виконувалось.

Критерії оцінювання змістових модулів

11-9 балів - отримує здобувач освіти, який на високому рівні демонструє відмінну технічну підготовку, використовуючи різноманітні вокальні техніки та орнаменти з високим рівнем виразності. Здобувач використовує нестандартні підходи та виразні засоби у створенні власних імпровізацій, проявляє розуміння різних музичних стилів та здатність інтегрувати їх елементи в імпровізаційні виступи.

8-5 балів - отримує здобувач освіти, який на достатньому рівні висвітлює основні вокальні техніки та орнаменти, хоча можливі деякі технічні недоліки. Проявляє здатність до творчого підходу та створення імпровізацій, хоча не завжди оригінальних чи інноваційних.

4-1 бал - отримує здобувач освіти, який на низькому рівні демонструє основні вокальні техніки, допускає суттєві технічні недоліки у виконанні, що може обмежувати ефективність вокальної імпровізації. Відсутність виразності та оригінальності у створенні імпровізацій, обмежена творчість.

0 балів – завдання не виконувалось.

Критерії оцінки знань з освітнього компонента на заліку

25-30 балів (відмінно) отримують здобувачі, які вільно володіють голосовим апаратом, навичками вокально-технічної імпровізації та художньо-виконавською майстерністю; усвідомленим та артистичним співом, яскраво та переконливо втілюють музичний образ.

11-24 балів (добре) отримують здобувачі, які на середньому рівні володіють навичками вокально-технічної імпровізації та художньо-виконавськими вміннями. Впевнене виконання програмових вимог з незначною кількістю змістовних помилок.

1-10 балів (задовільно) отримують здобувачі, які недостатньо володіють навичками імпровізації, допущено значну кількість художньо-технічних помилок.

0 балів (незадовільно) отримують здобувачі, які не володіють програмовим матеріалом.

4–й семестр

Змістовий модуль I 21-35 балів							Змістовий модуль II 21-35 балів							3
Т.1		Т.2		Т.3		ЗМ	Т.4		Т.5		Т.6		ЗМ	
Л	СР	Л	СР	Л	СР	Л	Л	СР	Л	СР	Л	СР	Л	30
5	3	5	3	5	3	11	5	3	5	3	5	3	11	
Всього балів:														100

Умовні позначення: Т.1. – тема 1; Л – лабораторне заняття; СР – самостійна робота здобувачів; ЗМ – задача модуля, З - залік.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для заліку	
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	
74–81	C		
64–73	D	задовільно	
60–63	E		
35–59	FX	незадовільно	незараховано з можливістю повторного складання
0–34	F		незараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Рекомендована література

11.1. Базова

1. Антонюк В. Вокальна педагогіка (сольний спів). Київ : ЗАТ «Віпол», 2007. 174 с.
2. Вокальна педагогіка (сольний спів): підручник для вузів. Київ: Віпол, 2007. 173 с.
3. Закус І. Ukrainian jazz standarts. Українські джазові стандарти. Видавництво «Ліра-К». 2017. 100 с.
4. Кавун В. М. Виховання молодого вокаліста. Сольний спів. Спів на еластичному диханні. Вінниця: Нова Книга, 2017. 352 с.
5. Овсяннікова Н. Ю. Навчально-методичний комплекс «Сольний спів» для студентів за галуззю знань 0202 «Музичне мистецтво», напрямом підготовки 6.020204 «Музичне мистецтво», за спеціалізацією «Естрадний спів». Київ.: НАКККіМ, 2015. 63 с.
6. Овсяннікова Н. Ю. Сольний спів. Вокально-технічні прийоми джазової стилістики. Методичні рекомендації. за спеціальністю 025 – «Музичне мистецтво» галузі знань 02 «Культура і мистецтво». Київ: НАКККіМ, 2019. 22 с.
7. Сольний спів і вокалізи для студентів спеціальності 025 – «Музичне мистецтво». Київ: НАКККіМ, 2016. 52 с.

10.2. Допоміжна

1. Stoloff B. Scat. Vocal improvisation techniques – Brooklyn, New York: Gerard and Sarzin Publishing Co., 2001. 128 с.
2. Прядко О. М. Розвиток співацького голосу: методичні рекомендації для викладачів вокалу та студентів музично-педагогічних факультетів вищих навчальних закладів. Кам'янець-Подільський, 2009. 92 с.
3. Стасько Г. Психотехніка співу у вокальній педагогіці. Івано-Франківськ, ПНУ ім. В. Стефаника, 2011. 174 с.